

Marzena Trajer

Agencja Rynku Rolnego

Wymiana handlowa towarami rolno-spożywczymi Polski z Litwą

Streszczenie. W artykule omówiono wymianę handlową towarami rolno-spożywczymi Polski z Litwą. Mimo zróżnicowania rozmiarów i struktury rynków, kraje te są dla siebie ważnymi partnerami handlowymi. Eksport produktów rolno-spożywczych z Polski na Litwę sukcesywnie rośnie. W latach 2009–2015 odnotowano wzrost wartości eksportu o 75%. W 2015 r. eksport osiągnął 537 mln euro wobec 307 mln euro w 2009 r., a import – 264 mln euro wobec 83 mln euro w 2009 r. Polska uzyskuje dodatnie saldo w handlu produktami rolno-spożywczymi z Litwą. W 2015 r. wyniosło ono 273 mln euro i było o 22% większe niż w 2009 r. Dodatkowo utrzymuje się dzięki przewadze eksportu nad importem zwłaszcza mięsa czerwonego i mięsa drobiowego wraz z przetworami, a także owoców i warzyw (łącznie z przetworami), kawy oraz przetworów zbożowo-mącznych. Stały deficyt występuje w handlu rybami i ich przetworami, skrobią, a także produktami mleczarskimi i żywymi zwierzętami (poza żywcem drobiowym).

Słowa kluczowe: eksport, import, towary rolno-spożywcze, Polska, Litwa

Wstęp

Polskę i Litwę łączą silne relacje gospodarcze. Oba kraje, mimo zróżnicowania rozmiarów i struktury rynków, są dla siebie ważnymi partnerami handlowymi. W I połowie 2016 r. aż 9,7% litewskiego eksportu wysłano do Polski. Z kolei udział Polski w litewskim eksporcie wyniósł ponad 12%¹. W pierwszym kwartale 2016 r. Litwa odnotowała znaczny (około 5,8%) wzrost eksportu ogółem, podczas gdy import na Litwę wzrósł o 0,5%².

Recesja w Federacji Rosyjskiej oraz duże uzależnienie litewskiego eksportu od tego kraju spowodowały spadek eksportu z Litwy w 2015 r. o 40% w porównaniu z rokiem poprzednim³. Mimo że tradycyjnie dużą część wywozu z Litwy do Rosji stanowił reeksport, jednak niektóre branże sektora rolno-spożywczego (głównie mleczarska i mięsna) Litwy dotkliwie odczuły wprowadzany przez władze Federacji Rosyjskiej zakaz importu. Litwa, podobnie jak Polska, również była zmuszona do poszukiwania nowych rynków zbytu dla swojej żywności, wcześniej kierowanej na rynek rosyjski⁴.

¹ www.lithuania.trade.gov.pl, dostęp 16.12.2016.

² A. Kosior, M. Grela, B. Bierut: Sytuacja gospodarcza w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, Instytut Ekonomiczny NBP, nr 2/16, lipiec 2016 r. s. 42.

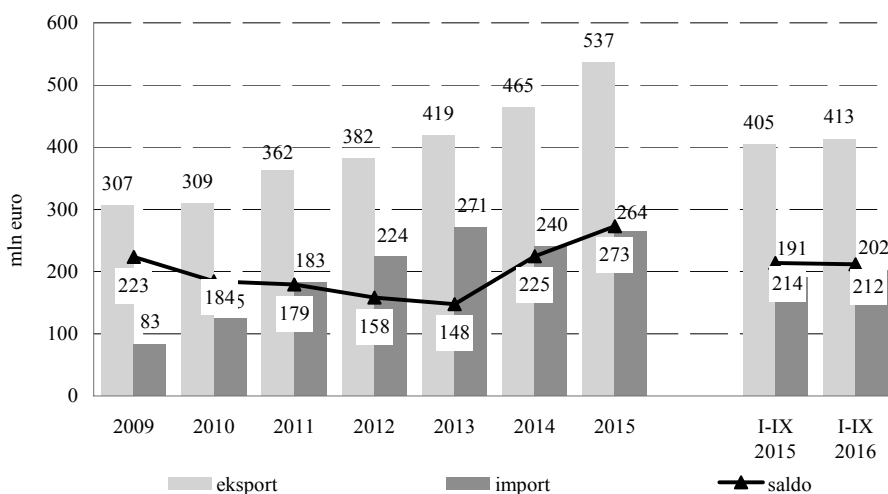
³ OECD, 2016. OECD Economic Surveys. Lithuania. Overview. March 2016, s. 9.

⁴ Tamże, s. 9.

Celem opracowania było przedstawienie wymiany handlowej towarami rolno-spożywczymi Polski z Litwą. Wykorzystano dane wtórne Ministerstwa Finansów dotyczące handlu towarami rolno-spożywczymi, obliczenia Biura Analiz i Programowania Agencji Rynku Rolnego (ARR) oraz literaturę przedmiotu. Wyniki analizy przedstawiono w formie opisowej, tabelarycznej i graficznej.

Eksport produktów rolno-spożywczych z Polski na Litwę

Eksport produktów rolno-spożywczych z Polski na Litwę sukcesywnie rośnie. W 2015 r. osiągnął wartość 537 mln euro wobec 307 mln euro w 2009 r. Od stycznia do września 2016 r. wyniósł on 413 mln euro i był o 2% większy niż w tym samym okresie 2015 r. Pomimo wzrostu eksportu i bliskości rynku litewskiego, relatywnie niewielka liczba konsumentów (niecałe 3 mln mieszkańców) powoduje, że udział Litwy w polskim eksporcie produktów rolno-spożywczych w latach 2009–2015 nie przekraczał 3% (rys. 1).

Rysunek 1. Obroty handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi Polski z Litwą w latach 2009–2015 i w okresie I–IX 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

W latach 2009–2015 z Polski na Litwę najczęściej eksportowano produktów mięsnych, wśród których dominowały wieprzowina i drób. Przedmiotem zainteresowania litewskich importerów były przede wszystkim mięso wieprzowe, kiełbasy oraz inne przetwory mięsne (tab. 1).

Eksport mięsa czerwonego i jego przetworów z Polski na Litwę w latach 2009–2015 ulegał znaczącym wahaniom. Najwyższy jego poziom odnotowano w 2014 r., kiedy na rynek litewski wywieziono około 41 tys. ton mięsa czerwonego i jego przetworów o wartości 77 mln euro. W 2015 r. eksport uległ obniżeniu, do 40 tys. ton (73 mln euro), ale w okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. odnotowano jego ponowny wzrost (wolumenu – o 7%, a wartości – o 16%) w odniesieniu do tego samego okresu 2015 r. (tab. 2).

Tabela 1. Wolumen eksportu z Polski na Litwę w latach 2009–2015 i w okresie I–IX 2016 r. w tonach

Lp.	Produkty	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I–IX 2015	I–IX 2016*
1	Mięso, podroby i przetwory (bez drobiu)	29 563	30 527	30 470	27 767	31 022	40 768	39 691	31 016	33 287
2	Owoce i przetwory	63 204	28 760	18 609	21 046	26 256	43 916	101 187	80 638	39 685
3	Warzywa i przetwory	43 832	27 244	25 744	27 835	36 911	43 146	55 135	41 668	40 599
4	Produkty mleczarskie	13 708	18 523	16 924	20 255	28 974	33 336	34 142	26 023	32 213
5	Mięso i podroby z drobiu	13 448	13 418	13 632	19 791	23 629	25 154	32 951	24 502	23 841
6	Kawa, herbata, kakao	2 761	3 098	3 528	4 118	2 625	4 473	6 135	4 811	4 904
7	Przetwory zbożowo-mączne	27 868	33 277	29 975	28 459	32 019	44 212	48 200	34 136	45 896
8	Produkty paszowe	16 131	24 460	37 298	30 399	39 159	58 804	68 004	50 029	65 416
9	Wyroby cukiernicze	4 779	5 431	5 472	6 969	6 476	6 461	6 373	4 467	4 459
10	Tytoń i wyroby tytoniowe	1 298	787	1 087	852	892	1 795	2 623	2 179	1 865
11	Cukier	50 996	52 121	63 633	62 586	49 983	55 520	33 402	29 389	24 916
12	Wyroby spirytusowe	1 132	575	1 356	6 101	6 980	4 771	12 854	8 344	2 010
13	Pozostałe artykuły	119 370	124 183	133 972	123 186	149 374	144 140	126 820	98 550	92 608

* za 2016 r. – dane wstępne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Z analizy struktury towarowej eksportu z Polski na Litwę wynika, że w 2015 r. mięso czerwone wraz z przetworami stanowiło najistotniejszy jego element. Ważną pozycję w eksporcie do tego kraju stanowiły warzywa i ich przetwory, mięso drobiowe, produkty mleczarskie oraz produkty zbożowo-mączne (rys. 2).

W latach 2009–2015 notowany był systematyczny wzrost eksportu z Polski na Litwę mięsa i podrobów z drobiu. W 2015 r. wywieziono 33 tys. ton tego asortymentu, uzyskując 42 mln euro wobec 13 tys. ton i 17 mln euro w 2009 r. W okresie od stycznia do września 2016 r. eksport mięsa i podrobów drobiowych wyniósł blisko 24 tys. ton i był o 3% mniejszy niż przed rokiem, ale jego wartość wzrosła o 17%, do 35 mln euro (rys. 3).

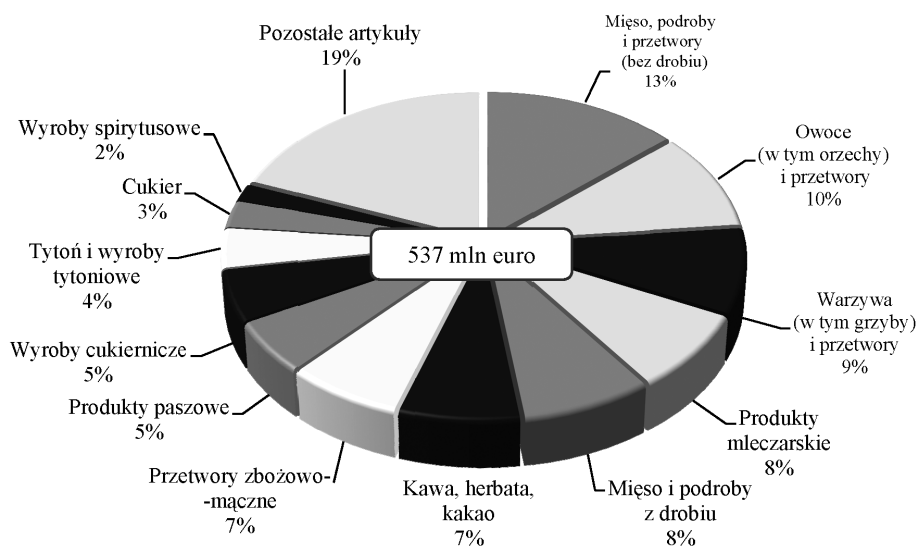
Tabela 2. Wartość eksportu z Polski na Litwę w latach 2009–2015 i w okresie I–IX 2016 r. w tys. euro

Lp..	Produkty	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I–IX 2016*
1	Mięso, podroby i przetwory (bez drobiu)	47 398	48 741	50 582	48 981	60 352	77 209	72 655	65 936
2	Owoce (w tym orzechy) i przetwory	26 181	15 004	14 178	16 218	18 501	25 304	53 248	23 936
3	Warzywa (w tym grzyby) i przetwory	31 112	23 105	21 445	22 104	31 515	33 563	46 719	30 758
4	Produkty leczarskie	21 347	27 459	26 390	28 757	38 699	42 569	42 603	34 178
5	Mięso i podroby z drobiu	16 813	17 092	18 843	26 547	31 945	32 329	41 750	34 837
6	Kawa, herbata, kakao	11 182	15 175	20 381	24 156	15 239	25 974	38 721	30 935
7	Przetwory zbożowo-mączne	21 138	22 696	25 583	26 735	30 624	32 393	36 850	33 908
8	Produkty paszowe	10 149	10 749	16 050	16 231	20 800	26 861	28 415	26 111
9	Wyroby cukiernicze	15 720	17 817	17 804	22 509	24 098	25 275	28 048	22 038
10	Tytoń i wyroby tytoniowe	7 882	4 869	10 478	9 155	10 045	17 210	21 493	15 113
11	Cukier	24 428	21 092	41 047	42 211	29 610	25 026	14 774	13 909
12	Wyroby spirytusowe	990	577	1 541	4 761	6 271	4 047	9 528	2 355
13	Pozostałe artykuły	72 239	85 000	98 068	94 123	100 819	96 771	101 904	79 312
Ogółem		306 579	309 375	362 390	382 489	418 518	464 530	536 709	413 327

* za 2016 r. – dane wstępne.

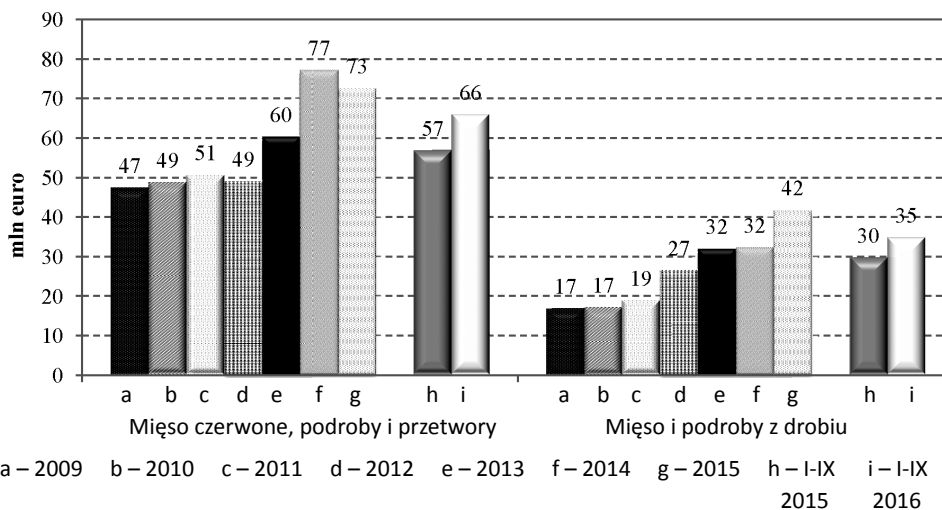
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

W wartościowej strukturze towarowej eksportu rolno-spożywczego z Polski na Litwę udział owoców i przetworów w latach 2010–2014 wynosił od 4 do 5%, a w 2015 r. zwiększył się do 10%, osiągając poziom 53 mln euro, ponad 2 razy wyższy niż w latach 2014 i 2009. Jednocześnie wolumen eksportu owoców w 2015 r. zwiększył się do 101 tys. ton i był 2,3 razy większy w stosunku do 2015 roku i o 60% większy niż w 2009 r. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. eksport na rynek litewski owoców i ich przetworów uległ znacznemu zmniejszeniu (wolumenu – o 51%, a wartości – o 45% w odniesieniu do dziewięciu miesięcy 2015 r.). W 2015 r. wywożono głównie jabłka (83 tys. ton), które stanowiły 30–40% ogółu owoców i 60% wartości eksportu owoców (rys. 4).

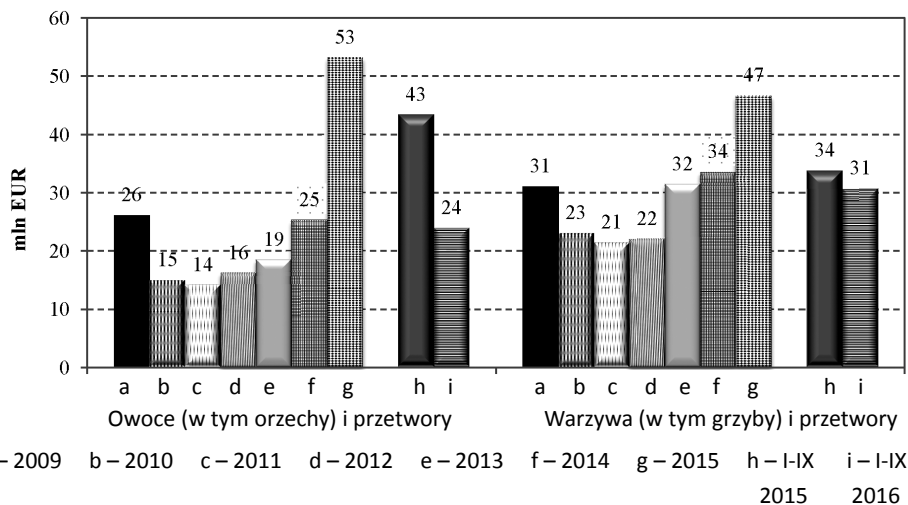
Rysunek 2. Struktura towarowa eksportu rolno-spożywczego z Polski na Litwę w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Rysunek 3. Wartość eksportu mięsa czerwonego i drobiowego z Polski na Litwę

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Rysunek 4. Wartość eksportu owoców i warzyw z Polski na Litwę

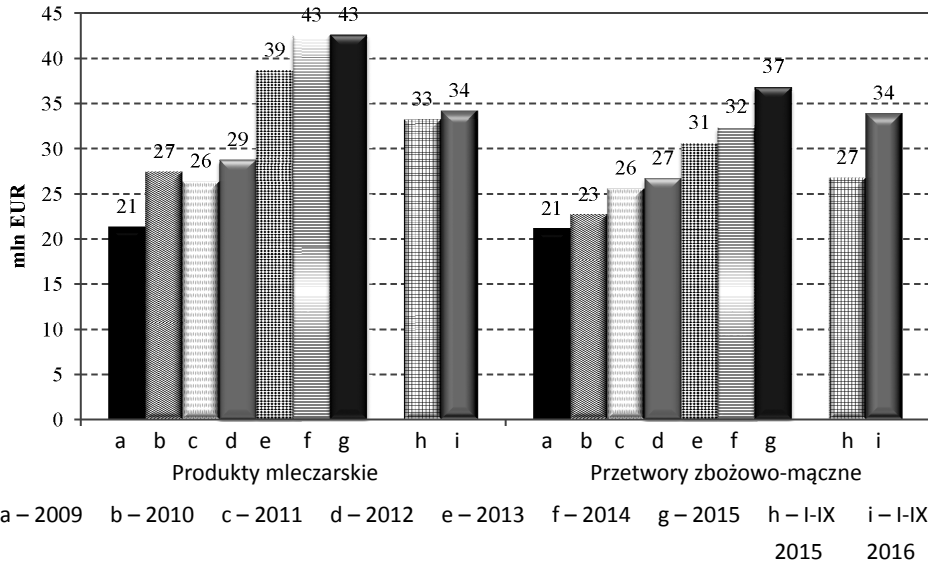
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Wzrostową tendencję w latach 2012–2015 wykazywał także eksport na rynek litewski warzyw i przetworów, głównie warzyw świeżych. W 2015 r. osiągnął on poziom 55 tys. ton (47 mln euro), o 28% wyższy niż w 2014 r. i o 26% wyższy niż w 2009 r. Wartość eksportu wzrosła odpowiednio o 39 i 50%. Eksport warzyw i przetworów w okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. w odniesieniu do tego samego okresu 2015 r., obniżył się jednak o 3%, do 41 tys. ton, a jego wartość o 9%, do 31 mln euro.

Systematycznie rosła natomiast wartość eksportu przetworów zbożowo-mącznych na Litwę, która w 2015 r. osiągnęła 37 mln euro (rys. 5). Wolumen eksportu tych produktów wyniósł 48 tys. ton. W obu przypadkach było to prawie o 73% więcej niż w 2009 r. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. odnotowano dalszy wzrost wywozu przetworów zbożowo-mącznych (wolumenu – o 34%, a wartości – o 27%) w porównaniu do okresu styczeń-wrzesień 2015 r. Na Litwę polscy handlowcy eksportowali przede wszystkim pieczywo i wyroby piekarskie.

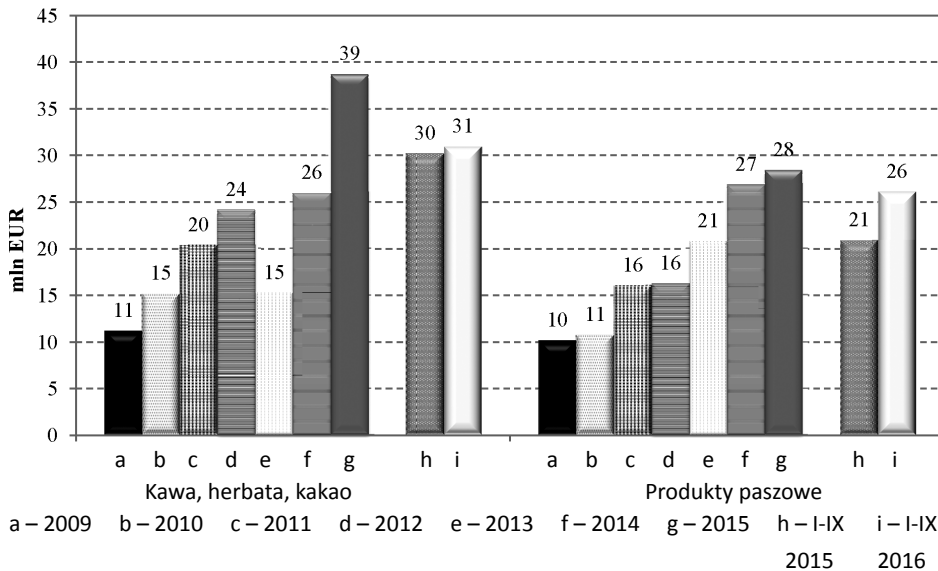
W latach 2009–2015 wzrostową tendencję wykazywał także eksport kawy, herbaty i kakao (rys. 6). W 2015 r. wyeksportowano 6 tys. ton tych produktów (w tym blisko 5 tys. ton kawy), o 37% więcej niż w 2014 r. i ponaddwukrotnie więcej niż w 2009 r. W tym czasie wartość eksportu wzrosła do 39 mln euro, odpowiednio o 49% w stosunku do 2014 roku i blisko 3,5 razy względem 2009 r. Od stycznia do września 2016 r. eksport kawy, herbaty i kakao na Litwę w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r. wzrósł o 2%.

Sukcesywnie rósł wywóz na Litwę produktów paszowych (rys. 6), w tym wywożono przede wszystkim karmę dla zwierząt. Wolumen eksportu tych produktów wzrósł z 16 tys. ton w 2009 r. do 68 tys. ton w 2015 r., a wpływy z eksportu wzrosły odpowiednio z 10 mln euro do 28 mln euro. Eksport produktów paszowych w okresie trzech kwartałów 2016 r., w odniesieniu do tego samego okresu 2015 r., wzrósł o 31%, do 65 tys. ton, a jego wartość zwiększyła się o 25%.

Rysunek 5. Wartość eksportu produktów mleczarskich i przetworów zbożowo-mącznych z Polski na Litwę

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Rysunek 6. Wartość eksportu kawy, herbaty i kakao oraz produktów paszowych z Polski na Litwę

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Import towarów rolno-spożywczych z Litwy do Polski

Import z Litwy stanowił niecałe 2% ogółu wartości przywozu produktów rolno-spożywczych do Polski. W latach 2009–2013 import towarów rolno-spożywczych z Litwy do Polski systematycznie wzrastał, ale był zdecydowanie mniejszy od eksportu. Najwięcej towarów, o wartości 271 mln euro, zaimportowano w 2013 r. Po spadku w 2014 r. (o 11% w stosunku do roku poprzedniego) wartość importu z Litwy ponownie wzrastała (tab. 3).

Tabela 3. Wartość importu z Litwy do Polski w latach 2009–2015 i w okresie I–IX 2016 r. (w tys. EUR)

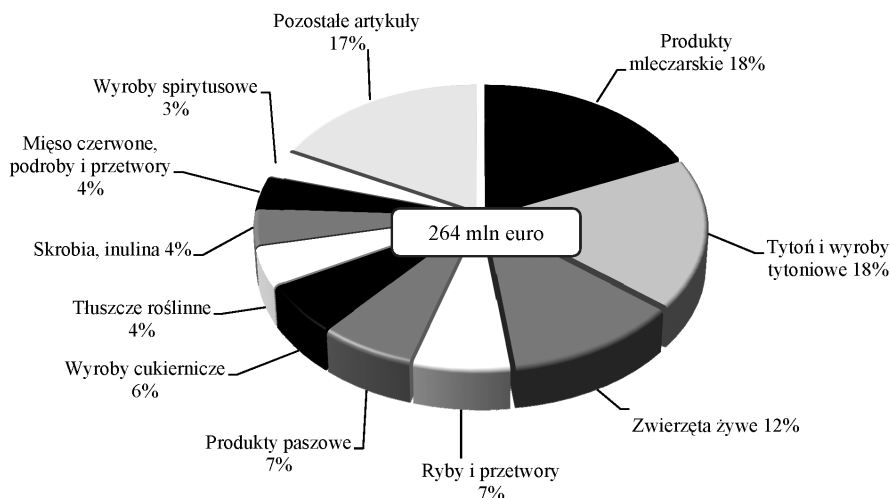
Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I–IX 2015	I–IX 2016*
1	Produkty mleczarskie	17 363	29 151	32 774	43 003	80 438	59 421	47 844	36 051	48 635
2	Tytoń i wyroby tytoniowe	3 486	1 989	1 491	1 945	3 308	16 303	46 891	40 120	13 771
3	Zwierzęta żywe (bez drobiu)	3 785	6 155	10 762	25 380	45 840	36 539	32 038	25 060	25 582
4	Ryby i przetwory	9 293	14 753	16 765	16 025	15 983	18 869	17 582	12 008	13 163
5	Produkty paszowe	7 988	15 480	13 535	20 717	17 595	18 034	17 489	11 523	15 908
6	Wyroby cukiernicze	8 329	10 470	10 642	11 794	15 599	14 458	15 255	10 007	10 713
7	Tłuszcze roślinne	1 582	2 051	8 686	8 013	3 210	4 843	12 045	4 644	8 706
8	Skrobia, inulina	2 441	3 762	12 162	7 946	17 198	10 586	11 125	7 737	9 121
9	Mięso czerwone, podroby i przetwory	2 721	3 897	3 376	4 887	4 411	4 372	9 852	7 367	6 890
10	Wyroby spirytusowe	2 106	6 304	2 459	5 441	5 120	5 013	8 283	6 071	7 351
11	Pozostałe artykuły	24 000	30 873	70 637	79 138	62 167	51 471	45 549	30 521	41 741
Ogółem		83 093	124 886	183 292	224 289	270 868	239 909	263 952	191 109	201 579

* za 2016 r. – dane wstępne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

W 2015 r. wartość importowanych produktów wyniosła 264 mln euro, o 10% więcej niż w 2014 r., a w okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. – 202 mln euro, o 5% więcej niż w porównywalnym okresie 2015 r. Wzrost wartości importu w 2015 r. wynikał

głównie ze zwiększenia przywozu wyrobów tytoniowych, tłuszczów roślinnych i mięsa czerwonego, a w 2016 r. – przetworów mleczarskich, tłuszczów roślinnych i warzyw (rys. 7).

Rysunek 7. Struktura towarowa importu rolno-spożywczego z Litwy do Polski w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Struktura importu z Litwy do Polski w poszczególnych latach ulegała dość znacznym zmianom (tab. 4). W 2015 r. sprowadzano przede wszystkim produkty mleczarskie oraz tytoń i wyroby tytoniowe (po 18% wartości importu produktów rolno-spożywczych). Znaczącą pozycję w imporcie stanowiły także żywe zwierzęta (12%), ryby z przetworami i produkty paszowe (po 7%) oraz wyroby cukiernicze (6%). Mniejszy udział (po około 4%) miał import skrobi i inuliny, tłuszczów roślinnych, jak również mięsa czerwonego (łącznie z podrobami i przetworami).

Import przetworów mleczarskich z Litwy do Polski wykazywał w analizowanym okresie znaczne wahania. Najwięcej tych produktów sprowadzono w 2013 r. – 166 tys. ton o wartości 80 mln euro wobec 35 tys. ton o wartości 17 mln euro w 2009 r. W 2015 r. import tej grupy towarowej do Polski wyniósł 140 tys. ton i 48 mln euro. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. wolumen importu zwiększył się o 10%, a wartości – o 35% w odniesieniu do tego samego okresu 2015 r. Polscy importerzy przywozili przede wszystkim mleko i śmietanę niezagęszczoną, które w strukturze wartości importu produktów mleczarskich stanowiły 82%, a w strukturze importu artykułów rolno-spożywczych ogółem – 15%. W przypadku zwierząt żywych (bez żywca drobiowego) również największe wydatki polscy importerzy ponieśli w 2013 r. Wówczas z Litwy przywieziono 31 tys. ton żywca o wartości 46 mln euro wobec 2 tys. ton o wartości 4 mln euro w 2009 r.

Tabela 4. Wolumen importu z Litwy do Polski w latach 2009–2015 i w okresie I–IX 2016 r. (w tonach)

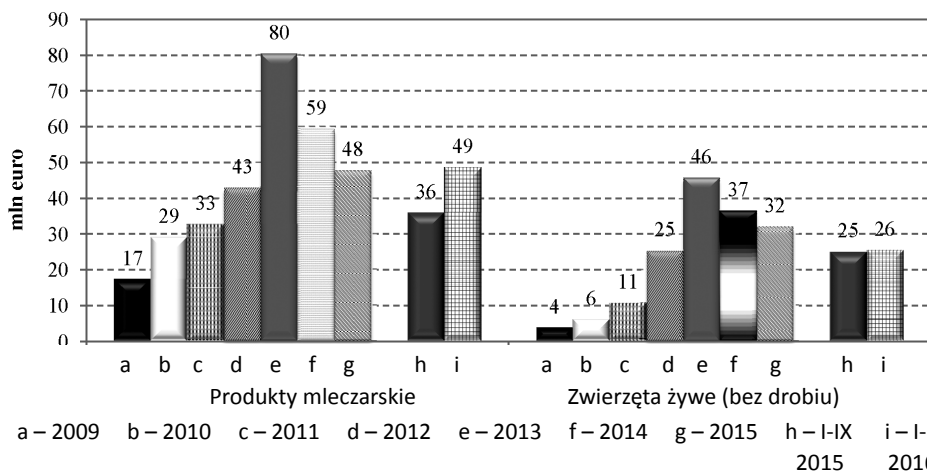
Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I–IX 2015	I–IX 2016*
1	Produkty mleczarskie	34 717	28 425	26 433	85 901	165 525	158 137	139 828	109 671	120 495
2	Tytoń i wyroby tytoniowe	479	222	201	265	538	2 755	8 529	7 282	1 911
3	Zwierzęta żywe (bez drobiu)	1 989	3 437	7 447	18 276	30 882	27 122	26 497	19 515	20 172
4	Ryby i przetwory	3 696	3 996	3 804	4 298	4 589	5 325	4 836	3 234	4 110
5	Produkty paszowe	68 298	103 869	72 863	90 547	76 564	88 333	93 114	55 981	81 217
6	Wyroby cukiernicze	2 815	3 457	3 808	3 618	4 643	4 152	4 188	2 767	3 250
7	Tłuszcze roślinne	1 971	2 499	12 057	7 953	3 786	6 540	12 636	6 031	11 230
8	Skrobia, inulina	7 901	12 304	27 232	19 685	48 957	39 198	51 388	35 028	39 208
9	Mięso czerwone, podroby i przetwory	1 229	1 585	1 245	1 870	1 957	1 968	4 208	3 120	4 185
10	Wyroby spirytusowe	1 831	6 760	1 624	6 225	3 935	4 312	7 144	5 514	6 581
11	Pozostałe artykuły	58 927	56 618	156 038	211 305	136 012	125 490	86 302	49 739	69 119

* za 2016 r. – dane wstępne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

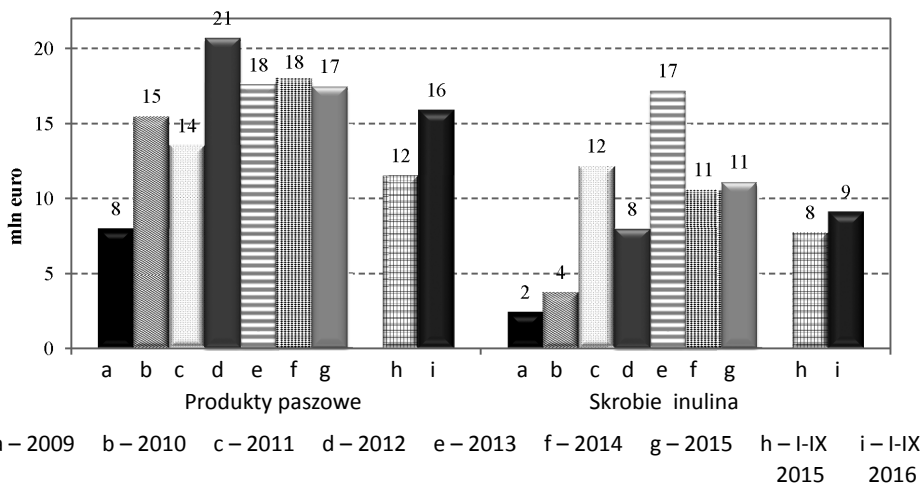
W latach 2014–2015 import zwierząt żywych (bez drobiu) uległ zmniejszeniu, do 26 tys. ton i 32 mln euro w 2015 r. W okresie pierwszych trzech kwartałów 2016 r. odnotowano ponowny wzrost importu (wolumenu – o 3%, a wartości – o 2% w odniesieniu do trzech kwartałów 2015 r.). Z Litwy do Polski przywożono głównie hodowlane świnie czystorasowe i tuczniki oraz cielęta (rys. 8).

W latach 2009–2015 znacznym zmianom ulegał także przywóz produktów paszowych. Wartość importu tych produktów najwyższy poziom osiągnęła w 2012 r. – 21 mln euro. Było to blisko 2,6 razy więcej niż w 2009 r. Jednocześnie wolumen importu wynosił 91 tys. ton wobec 68 tys. ton w 2009 r. W latach 2013–2015 wartość przywożonych produktów paszowych z Litwy ustabilizowała się na poziomie 17–18 mln euro. Spośród

Rysunek 8. Wartość importu produktów mleczarskich i żywych zwierząt z Litwy do Polski
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

produktów paszowych sprowadzanych z Litwy na rynek polski największą wartość miała karma dla zwierząt, która w poszczególnych latach (z wyjątkiem 2010 r.) była od 20 do 40% tańsza od eksportowanej. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. odnotowano znaczący wzrost importu produktów paszowych (wartości o 38%, a wolumenu o 45%) w odniesieniu do tego samego okresu 2015 r. (rys. 9).

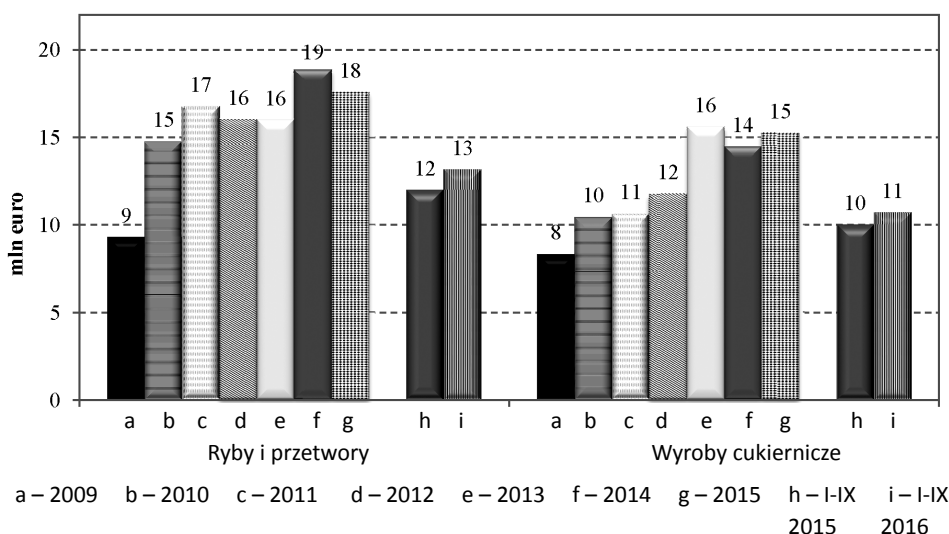

Rysunek 9. Wartość importu produktów paszowych, skrobi i inuliny z Litwy do Polski
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

W latach 2009–2015 na import skrobi z Litwy najwięcej wydatkowano w 2013 r. (17 mln euro – przywóz 49 tys. ton). Wolumen przywozu był natomiast największy w 2015 r. Do Polski z Litwy przywieziono wówczas 51 tys. ton skrobi i inuliny o wartości

11 mln euro. Import tej grupy w 2015 r., pomimo wahań w poszczególnych latach, był odpowiednio 6,5 razy i 4,6 razy większy niż w 2009 r. Z kolei w okresie pierwszych trzech kwartałów 2016 r. import skrobi i inuliny wyniósł 39 tys. ton (9 mln euro) i był odpowiednio o 12% (i 18%) większy w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r. (rys. 9).

W latach 2009–2014 wzrostową tendencję wykazywał import ryb i ich przetworów. W 2014 r. z Litwy do Polski zaimportowano 5 tys. ton ryb i przetworów rybnych o wartości blisko 19 mln euro. Wolumen importu tej grupy towarowej w latach 2010–2014 wzrósł o 44%, a jego wartość dwukrotnie. W 2015 r. nastąpił spadek importu ryb (wartości – o 7%, a wolumenu – o 9%) w porównaniu z 2014 r. W 2016 r., okresie pierwszych dziewięciu miesięcy ponownie odnotowano jego wzrost (wartości – o 10%, a wolumenu – o 27%) w odniesieniu do tego samego okresu 2015 r. Przywożono do Polski przede wszystkim filety rybne oraz ryby przetworzone (rys. 10).

Rysunek 10. Wartość importu ryb i przetworów rybnych oraz wyrobów cukierniczych z Litwy do Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Od 2009 r. rosła wartość importu wyrobów cukierniczych z Litwy, najwyższy poziom osiągając w 2013 r. – 16 mln euro. Było to o 87% więcej niż w roku 2009 (rys. 10). Jednocześnie wolumen tego importu wyniósł 5 tys. ton wobec 3 tys. ton w 2009 r. W kolejnych latach wolumen ustabilizował się na poziomie 4 tys. ton, a wartość 14–15 mln euro. W okresie pierwszych trzech kwartałów 2016 r. import wyrobów cukierniczych z Litwy ponownie się zwiększył (pod względem wolumenu o 17%, a wartości o 7% w odniesieniu do trzech kwartałów 2015 r.). Z Litwy do Polski importowano głównie czekoladę i wyroby czekoladowe.

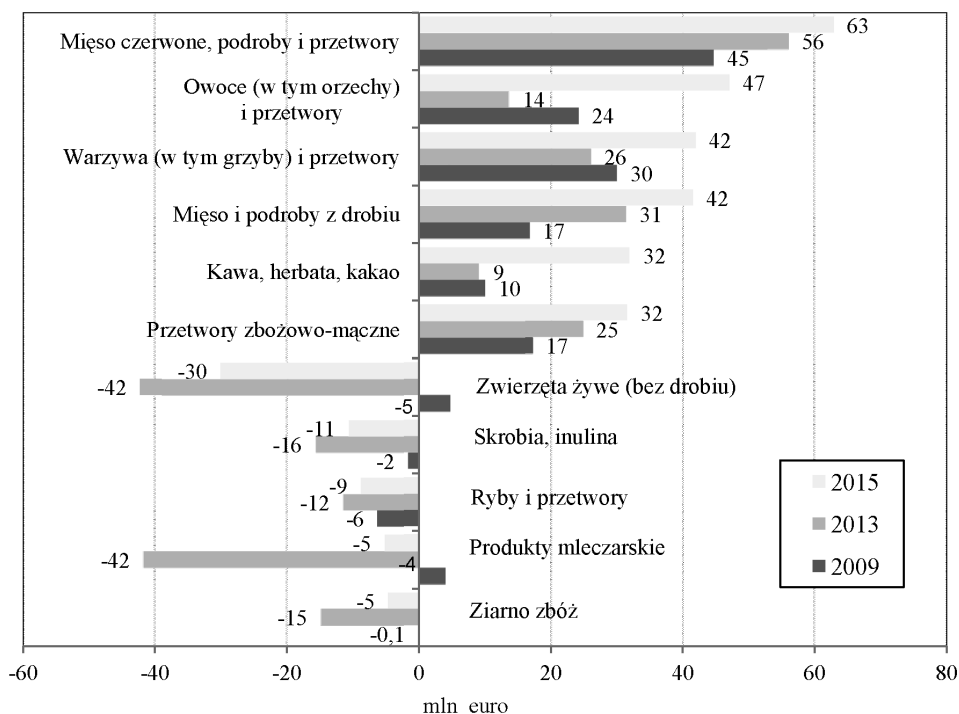
W latach 2014–2016 na znaczeniu zyskał przywóz z Litwy do Polski tytoniu i jego przetworów. W 2015 r. wydatki na import tej grupy towarowej wyniosły 47 mln euro (8,5 tys. ton) wobec 3,5 mln euro (0,5 tys. ton) w 2009 r. W okresie pierwszych dziewię-

ciu miesiącu 2016 r., podobnie jak w tym samym okresie 2015 r., z Litwy przywieziono około 2 tys. ton tytoniu i jego przetworów o wartości 14 mln euro, co stanowiło 7% ogółu importu towarów rolno-spożywczych z tego kraju. W odniesieniu do porównywalnego okresu 2015 r. wolumen importu w 2016 r. był mniejszy o 74%, a wartość mniejsza o 66%. Wśród importowanego asortymentu dominowały papierosy.

W 2015 r. znaczną dynamiką wzrostową charakteryzował się import z Litwy do Polski tłuszczów roślinnych. W 2015 r. wyniósł on 13 tys. ton i był o 93% większy niż w 2014 r. i 6 razy większy niż w 2009 r. Wartość importu wyniosła 12 mln euro i wzrosła odpowiednio 2 razy i 7,6 razy. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. import tłuszczów roślinnych był niemalże dwukrotnie wyższy niż w tym samym okresie 2015 r. i wyniósł 11 tys. ton (9 mln euro). Polscy handlowcy przywozili z Litwy przede wszystkim olej słonecznikowy i olej sojowy.

Saldo handlu wybranymi produktami rolno-spożywczymi

Polska uzyskiwała dodatnie saldo w handlu produktami rolno-spożywczymi z Litwą. W 2015 r. ukształtowało się ono na poziomie 273 mln euro i było o 22% większe niż w 2009 r. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 r. utrzymało się na poziomie zbliżonym do notowanego w analogicznym okresie 2015 r. (rys. 11).

Rysunek 11. Saldo handlu wybranymi produktami rolno-spożywczymi między Polską a Litwą
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów i obliczeń Agencji Rynku Rolnego.

Dodatnie saldo utrzymuje się dzięki przewadze eksportu nad importem większości produktów rolno-spożywczych, a zwłaszcza mięsa i jego przetworów oraz owoców i warzyw (łącznie z przetworami). Stały deficyt występuje m.in. w handlu rybami i ich przetworami, skrobią oraz winami, a w ostatnich latach także produktami mleczarskimi i zwierzętami gospodarskimi (poza drobiem).

Podsumowanie

Przeprowadzone analizy umożliwiły sformułowanie kilku wniosków. Obserwowany wzrost obrotów w handlu zagranicznym towarami rolno-spożywczymi świadczy o postępującej intensyfikacji współpracy gospodarczej Polski z Litwą. W latach 2009–2015 odnotowano wzrost wartości eksportu o 75%. Pomimo wzrostu eksportu i bliskości rynku litewskiego udział Litwy w polskim eksporcie produktów rolno-spożywczych w latach 2009–2015 nie przekraczał 3%.

Z analizy struktury towarowej eksportu produktów rolno-spożywczych z Polski na Litwę wynika, że eksport ten sukcesywnie rósł. W badanych latach (2009–2015) odnotowano wzrost eksportu mięsa drobiowego, warzyw (w tym warzyw świeżych), owoców (głównie jabłek), produktów zbożowo-mącznych (przede wszystkim pieczywa i wyrobów piekarskich), produktów paszowych, a także kawy. Wzrósł wolumen wywozu produktów mleczarskich (eksportowano głównie sery i twarogi oraz mleko i śmietanę).

Z Litwy do Polski importowano głównie mleko i śmietanę niezagęszczoną. Polscy handlowcy zainteresowani byli przywozem tłuszczów roślinnych, przede wszystkim oleju słonecznikowego i sojowego. Sprowadzano do Polski także żywe zwierzęta, głównie hodowlane świnie czystorasowe i tuczniki oraz cielęta, a także produkty paszowe (przede wszystkim preparaty do karmienia dla zwierząt). Importowano ryby z przetworami (głównie filety rybne i ryby przetworzone). Importerzy z Litwy do Polski przywozili również wyroby cukiernicze, głównie czekoladę, a także wyroby tytoniowe, w tym głównie papierosy.

Literatura

- Kosior A., Grela M., Bierut B.: Sytuacja gospodarcza w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, Instytut Ekonomiczny NBP, nr 2/16, lipiec 2016 r.
- Krumins J.: Demographic challenges for societies on the Eastern shore of Baltic Sea, CBEEES Annual Conference „Baltic Sea Region and Eastern Europe: A new generation on the move”, Stockholm, December 4–5, 2014.
- OECD, 2016. OECD Economic Surveys. Lithuania. Overview. March 2016.
- Portal Statystyczny Republiki Litewskiej, www.osp.stat.gov.lt.
- www.lithuania.trade.gov.pl.

Agri-food commodity exchange between Poland and Lithuania

Summary: In the following paper the trade exchange in agri-food commodities between Poland and Lithuania was presented. Despite the differences in market size and market structure, both countries remain important trade partners for each other. Export of agri-food commodities from Poland to Lithuania successively increases. Between 2009 and 2015 export value increased by 75%. In 2015

export value reached 537 mln EUR in comparison to 307 mln EUR noted in 2009, while import increased from 86 mln EUR in 2009 to 264 mln EUR in 2015. Poland gathers trade surplus in the agri-food commodity exchange with Lithuania. In 2015 trade surplus of Poland amounted to 273 mln EUR and was 22% higher than in 2009. The surplus retains mainly due to the superiority of export over import of red meat and poultry (including red meat and poultry products) as well as fruit and vegetables (including their products), coffee, cereal and milling products. The continuous imbalance is noted for fish and its products, starch, milk products and live animals (poultry livestock excluded).

Key words: export, import, agri-food commodities, Poland, Lithuania